

STORTINGET

Innst. 37 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:166 S (2023–2024)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wettrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo om å styrke Norges bilaterale forhold til Republikken Kina (Taiwan)

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen avvike praksisen med at taiwanere bosatt i Norge blir omtalt som kinesiske statsborgere i Folkeregisteret.
- Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en bilateral skatteavtale med Republikken Kina (Taiwan).
- Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å reetablere et norsk representasjonskontor i Taipei.
- Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å opprette utvekslingsavtaler og forskningssamarbeid med Republikken Kina (Taiwan).
- Stortinget ber regjeringen støtte opp om Republikken Kina (Taiwan) sin deltakelse i multilaterale organisasjoner, der dette er relevant.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Trine Lise Sundnes, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schie Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Bengt Fasteraune og Ola Borten Moe, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Morten Wold, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, og uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde, viser til Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wettrhus Thorsvik og Alfred Bjørlo om å styrke Norges bilaterale forhold til Republikken Kina (Taiwan). Komiteen viser også til uttalelse fra utenriksministeren i saken av 8. oktober 2024.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Venstre, viser til at Norges ett-Kina-politikk ligger fast, og at Norge anerkjente Kina i 1950. I likhet med de fleste andre land anerkjenner ikke Norge Taiwan som et eget land. Som referert i brevet fra utenriksministeren, er ikke det til hinder for mer kontakt eller aktiviteter med næringsliv, academia, kultur og samfunn i Taiwan. Flertallet mener det er positivt at så skjer.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og

Rødt, støtter for øvrig de vurderinger utenriksministeren gir til kjenne i sitt svar.

Dette flertallet mener at forslagene bør avvises.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre mener at Norge, som verdens mest demokratiske stat, har et særskilt ansvar for å støtte demokratiforkjempere verden over. Disse medlemmer viser til at stabiliteten og de liberale demokratiske verdiene i Taiwan er under kraftig press fra et stadig mer aggressivt og fiendtlig Kina.

Disse medlemmer viser til at Folkerepublikken Kina gjennom sin opptreden overfor Hongkong har vist at Kina ikke ønsker demokratisk og økonomisk utvikling utenfor Beijings kontroll. Disse medlemmer viser til at Taiwan er et av verdens ledende demokratier, og at Norge har en politisk og moralsk forpliktelse til å stille opp for Taiwan.

Disse medlemmer viser til at Taiwan er et demokratisk lyspunkt i en region som preges av en økende andel autoritære styresett. Disse medlemmer stiller seg spørrende til hvorfor Norge i dag fører en restriktiv og isolasjonistisk politikk overfor Taiwan, i kontrast til blant annet USA og EUs medlemsstater.

Disse medlemmer påpeker at Folkerepublikken Kina i løpet av de siste årene har økt sin militære tilstedeværelse i Taiwanstredet. Kina har også økt antall flyvninger inn i taiwansk luftforsvarssone. Senest i midten av oktober igangsatte kinesiske myndigheter en storstilt militærøvelse som innebar såkalt simulert krig mot Taiwan. Disse medlemmer anser i likhet med taiwanske myndigheter slike militærøvelser som «åpenbare provokasjoner» fra kinesisk hold.

Disse medlemmer viser til at Taiwan nå er det eneste gjenværende kinesiske demokratiet og et levende bevis på at frihet og demokrati er universelle verdier det er verdt å støtte opp under. Militært er det først og fremst amerikansk støtte som kan bidra til å forsvare Taiwans demokrati, men økonomisk kan Norge og andre europeiske land gjøre mer for å støtte øydemokratiet.

Disse medlemmer viser til at taiwanere bosatt i Norge oppføres som borgere fra Fastlands-Kina i folkeregisteret. Denne praksisen oppleves grovt fornærmende for taiwanere som oppholder seg i Norge. Disse medlemmer viser til at Taiwans tidligere utenriksminister Joseph Wu i 2020 kritiserte den norske praksisen med å kategorisere taiwanske studenter som kinesiske, og hevdet at dette var i strid med FNs menneskerettserklæring artikkel 15 om «retten til en nasjonalitet». Disse medlemmer er kritiske til diskrimineringen norske myndigheter fører overfor taiwanere i Norge.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avvikle praksisen med at taiwanere bosatt i Norge blir omtalt som kinesiske statsborgere i folkeregisteret.»

Disse medlemmer mener det er naturlig at Norge legger seg på samme linje som EU og europeiske allierte når det gjelder støtte til Taiwan og til taiwansk deltakelse internasjonalt. Disse medlemmer viser til at Kinas økende påvirkningskraft i multilaterale organisasjoner har begrenset, og ytterligere ekskludert, Taiwan fra rettmessig og meningsfull deltakelse. Disse medlemmer mener Norge må støtte opp om Taiwans rett til deltakelse i relevante internasjonale organisasjoner, slik som WHO, ICAO og FNs klimakonvensjon.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen støtte opp om Republikken Kina (Taiwan) sin deltakelse i multilaterale organisasjoner, der dette er relevant.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Norges nærmeste naboland Sverige, Danmark og Finland i dag har representasjonskontor i Taipei. I 2002 ble det besluttet å legge ned det norske kontoret i byen. Bakgrunnen for dette var at den økonomiske situasjonen i Taiwan var i negativ utvikling, norsk eksport hadde stagnert og norske bedrifers interesse for Taiwan var betydelig redusert. Over 20 år senere er situasjonen annerledes. Norsk import og eksport med Taiwan har økt betydelig de siste ti årene. Disse medlemmer ser store muligheter for ytterligere samarbeid mellom norsk og taiwansk industri. Det vil være til hjelp for norske aktører å ha en norsk representasjon i Taiwan. Tettere økonomisk samarbeid vil forhåpentligvis også hjelpe Taiwan med videre politisk utvikling.

Komiteens medlem, uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde, mener det er viktig at norsk næringsliv utvikler et tettere samarbeid med Taiwan. Taiwan er i dag en ledende produsent av elektronisk utstyr og høyteknologiske informasjonsprodukter. Dette medlem konstaterer at Taiwan har 90 pst. av markedet for avanserte halvledere (semi-conductors) og dominerer det globale markedet for databrikker. Den globale handelen er derfor avhengig av Taiwan for den videre utviklingen av kunstig intelligens. Dette medlem mener derfor at Norge i likhet med mange av våre samarbeidsland bør gjenopprette et representasjonskontor i Taiwan.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og uavhengig repre-

sentant Christian Tybring-Gjedde fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å reetablere et norsk representasjonskontor i Taipei.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Venstre peker på at flere land, blant annet Sverige, Danmark og Tyskland, har inngått bilaterale handelsavtaler med Taiwan for å forhindre dobbeltbeskatning. Disse medlemmer viser til at Norge gjennom EFTA-samarbeidet tidligere har inngått frihandelsavtaler og samarbeidserklæringer med stater som ikke er blant FNs offisielle medlemsland, henholdsvis Palestina og Kosovo.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en bilateral skatteavtale med Republikken Kina (Taiwan).»

Disse medlemmer viser til at det kinesiske presset overfor Taiwan er stort. Taiwansk etterretning anklaget Kina for omfattende påvirkning og spredning av desinformasjonskampanjer under presidentvalget tidligere i år. Samtidig har taiwanske myndigheter opparbeidet seg omfattende kunnskap og innsikt i håndtering av hybride trusler og desinformasjon som følge av flere år med hyppige kinesiske påvirkningsforsøk. I økende grad forsøker autoritære regimer, særlig Kina og Russland, å destabilisere liberale demokratier verden over. Disse medlemmer mener det er avgjørende at Norge og Norges allierte samarbeider tett for å motarbeide slik undergraving av etablerte styresett.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å opprette utvekslingsavtaler og forskningssamarbeid med Republikken Kina (Taiwan).»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å reetablere et norsk representasjonskontor i Taipei.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen avvikle praksisen med at taiwanere bosatt i Norge blir omtalt som kinesiske statsborgere i folkeregisteret.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen støtte opp om Republikken Kina (Taiwan) sin deltakelse i multilaterale organisasjoner, der dette er relevant.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en bilateral skatteavtale med Republikken Kina (Taiwan).

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen utrede muligheten for å opprette utvekslingsavtaler og forskningssamarbeid med Republikken Kina (Taiwan).

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og uavhengig representant Christian Tybring-Gjedde.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:166 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wetrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo om å styrke Norges bilaterale forhold til Republikken Kina (Taiwan) – vedtas ikke.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 5. november 2024

Ine Eriksen Søreide

leder

Ola Borten Moe

ordfører

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Utenriks- og forsvarskomiteen
Stortinget

Oslo, 8. oktober 2024

Uttalelse fra Utenriksministeren om Dokument 8:166 S (2023-2024)

Jeg viser til Utenriks- og forsvarskomiteens brev av 4. juni 2024 med anmodning om uttalelse fra Utenriksdepartementet til Dokument 8:166 S (2023-2024) representantforslag fra representantene Guri Melby, Ola Elvestuen, Ingvild Wetrhus Thorsvik og Alfred Jens Bjørlo om å styrke Norges bilaterale forhold til Republikken Kina (Taiwan).

Flere av representantenes forslag berører områder som konstitusjonelt hører under andre statsråder. Mitt svar inkluderer vurderinger jeg har innhentet fra næringsministeren og forsknings- og høyere utdanningsministeren, og bidrag innhentet fra Finansdepartementet.

Jeg minner også om regjeringens tidligere svar til Dokument 8: 266 S (2021-2022) som delvis dekker de samme spørsmålene som blir tatt opp i dette representantforslaget.

Norsk ett-Kina-politikk ligger fast. Siden 1950 har Norge anerkjent Folkerepublikken Kina. I likhet med de fleste land, anerkjenner ikke Norge Taiwan som selvstendig stat. Spørsmålet om gjenforening mellom fastlandet og Taiwan, er et anliggende som bør løses mellom partene gjennom dialog og fredelige midler. En ensidig endring i status quo må forventes å få alvorlige følger for regional og global fred og sikkerhet, global økonomi og internasjonalt diplomati.

Norges Ett-Kina-politikk er ikke til hinder for mer kontakt eller aktiviteter med næringsliv, akademia, kultur og samfunn på Taiwan. Vi har mange felles interesser med Taiwan på disse områdene. Det er inngått en rekke samarbeidsavtaler både innen forskning og studentutveksling mellom norske universiteter og universiteter på Taiwan. Slike avtaler står norske institusjoner fritt til å inngå med akademiske partnere i andre land dersom de finner det interessant, relevant og i tråd med norske lover og retningslinjer for ansvarlig internasjonalt samarbeid. Myndighetene tar ikke selv initiativ til slikt akademisk samarbeid, men kan legge til rette gjennom gode rammevilkår.

Norge støtter og har støttet Taiwans deltakelse på teknisk nivå i multilaterale fora og i saker av særlig global viktighet, som handel, helse, miljø/klima og det grønne skiftet, hvor det er behov for den kompetansen og ressursene som Taiwan besitter, og hvor det er klart at folk på Taiwan bør ta del i de godene slik deltakelse medfører.

Blant annet har Norge sammen med en rekke andre land sendt brev til generaldirektøren i WHO der vi har bedt organisasjonen invitere Taiwan til å bli observatør til Verdens helseforsamling (WHA). WHO-sekretariatet fortolker regelverket i WHA slik at dette ikke er mulig uten konsensus for en slik invitasjon, og en slik konsensus finnes ikke.

Norge inngår i sin alminnelighet skatteavtaler med andre stater i samsvar med dobbeltbeskatningsavtaleloven av 28. juli 1949 nr. 15. Det følger av denne lovens § 1 at slike avtaler kan inngås "med fremmed stats regjering". Norge anerkjenner som nevnt ikke Taiwan som en selvstendig stat. Folkeregisteret følger eksisterende ISO-standarder for landkoder ved registrering av utenlandske statsborgere med opphold i Norge. Følgelig vil personer fra Taiwan i Norge betegnes som kinesiske.

Norges Eksportråd etablerte kontor i Taipei på begynnelsen av 90-tallet. Eksportrådet besluttet 21. februar 2002 å legge ned kontoret. Bakgrunnen for vedtaket var at grunnlaget for å ha et eget kontor i Taipei ikke lenger var til stede, med svakere økonomisk vekst og redusert interesse for markedet blant norsk næringsliv. Det er i dag Innovasjon Norge som er ansvarlig for profilering av norsk næringsliv i utlandet. Det er styret i Innovasjon Norge som vedtar mulige endringer i kontorstrukturen til selskapet. Styret er, etter lov om Innovasjon Norge, ansvarlig for forvaltningen av selskapet og dermed ansvarlig for at det er organisert på en hensiktsmessig måte. Opprettelse av nye kontorer i utlandet er det derfor opp til styret og selskapets ledelse å vurdere og beslutte iht. hvor det best bidrar til Innovasjon Norges mål.

Innovasjon Norge gjennomfører hvert fjerde år en gjennomgang av sin internasjonale tilstedeværelse. Endringsforslag blir forelagt Nærings- og fiskeridepartementet for eventuelle merknader. Sist gjennomgang ble gjennomført tidligere i år og styrets beslutning ble publisert 1. oktober. Innovasjon Norge har ikke vedtatt endringer om selskapets tilstedeværelse på Taiwan.

Vennlig hilsen,

Espen Barth Eide

